

Inntekt av krypto – retting av skattemeldinger

Investeringer som tidligere er gjort i enten kryptovaluta eller NFT-er (Non-Fungible Tokens) utløser skatt. Skattemyndighetene forsterker sin innsats for å avdekke uoppgitte kryptoinntekter og det må påregnes kontroller i tiden som kommer. Det er mulig å rette opp tidligere gitte opplysninger i skattemeldingen eller gi nye opplysninger til skattemyndighetene. Ved retting kan en unngå tilleggs skatt.

Advokat
Gjermund Kittelsrud
Advokatfirmaet Ræder

Advokat
Tone Kaarbø
Partner i advokatfirmaet Ræder

Uoversiktlig, men ditt ansvar

Mange gjorde investeringer i kryptovaluta for flere år tilbake og har kanskje ikke fulgt med på verdiutviklingen eller kan til og med ha mistet kryptonøk- lene sine. Noen hadde også store tap innledningsvis og har ansett investeringene som tapt. Andre har kanskje ikke fått med seg at bytte eller konvertering fra en kryptovaluta til en annen anses som realisasjon og utløser skattemes- sige konsekvenser. En annen forklaring på at kryptorelaterte investeringer ikke har vært oppgitt, er at det kan være komplisert å finne tilbake til transak- sjoner eller formuesverdier, særlig hvis det er investert i NFT-er eller i andre produkter på desentraliserte børser. Kryptoverdier er ikke forhåndsutfyllt i skattemeldingen, slik som eksempelvis bankinnskudd, aksjeverdier, lønn mv. Den enkelte må derfor selv sørge for å

opplyse om inntekter og formues- verdier i skattemeldingen.

Manglende rapportering av formue og inntekt

I skattemeldingen for 2020 rapporterte under 15 000 skattytere at de hadde investert i kryptovaluta. Skatteetaten anslår at minst 300 000 nordmenn har investert i kryptovaluta. Det innebærer i så fall en etterlevelseshastighet under fem prosent. Skatteetaten har i media sagt at de har identifisert mellom 60- og 70 000 kryptoinvestorer. Det store gapet mellom personer som har inves- tert i kryptovaluta og antall som har rapportert dette inn, gir grunn til å anta at flere risikerer kontroller fra skattemyndighetene og å få endret skattefastsettingen sin i årene fremover. Skatteetaten har uttalt at de vil gjen- nomføre målrettede kontroller mot både enkeltpersoner og selskaper som har investert i kryptoverdier.

I denne artikkelen ser vi nærmere på hvordan skattemeldingen kan rettes bakover i tid, slik at skattefastsettingen blir riktig og tilleggs skatt unngås. Se også artikler skrevet av Hanne Reese Holm [del I](#)¹ og [del II](#)² i Revisjon og Regnskap nr. 6 og 7 i 2018 om krypto- valuta – skatteplikt og fradragsrett. Se

- https://www.revregn.no/journal/2018/6/rr-2018-06-1795/Kryptovaluta_%E2%80%93skatteplikt_og_fradragsrett
- https://www.revregn.no/journal/2018/7/revregn-1572/Kryptovaluta_%E2%80%93skatteplikt_og_fradragsrett

også vår artikkel om skatlegging av NFT-er i denne utgaven av Revisjon og Regnskap.

Nærmere om kryptovaluta og NFT-er

Handel av kryptovaluta og NFT-er

Kryptovaluta og NFT-er kan handles på både sentraliserte og desentraliserte han- delsplattformer. Den siste tiden har flere av de store norske handelsplattformene begynt å tilby derivater samt exchange traded funds (ETF) med eksponering mot kryptovaluta. Vår erfaring er at etterlevelsen av rapportering hos skatty- tere som investerer i kryptovaluta ved slike handelsplattformer er større enn hos skattytere som handler på mer spe- sialiserte kryptobørser. Forklaringen kan være at investeringer i derivater og ETF- er gjerne behandles som andre verdipa- pիրer, slik at skattyterne kan få hentet ut skatterapporter på de samlede investe- ringene de har gjort på handelsplattfor- men. De siste årene har vi imidlertid sett at også de mer spesialiserte handels- plattformene for kryptovaluta tilrette- legger for systemer som gjør det enklere for skattytere å hente ut rapporter som kan brukes til skatterapportering.

Kryptovaluta og NFT-er kan også handles på desentraliserte børser («DEX»-er), som en del av det som gjerne kalles desentralisert finans («DeFi»). Handel av kryptovaluta på

Non-fungible tokens (NFT-er)

Non-Fungible Tokens (NFT) er unike, digitale eiendeler, som lagres i blokkjeder. NFT-er kan være digitale eiendeler som for eksempel krypto- kunst, et bilde, en film, et dokument, eller en sang. NFT-er kan også repre- sentere en fysisk gjenstand, som for eksempel en vinflaske eller et fysisk maleri. NFT-er kan betraktes som eierskaps sertifikater for både virtuelle og fysiske eiendeler.

desentraliserte børser og handelsplattformer tilbyr pr. i dag ingen løsninger som er tilpasset norske skatteregler. Skattyterne er dermed i stor grad overlatt til seg selv når det kommer til skatterapportering av slike investeringer.

Enkelte tilbydere av kryptovaluta vil kunne være omfattet av reglene om rapportering av tredjepartsopplysninger,³ men for mange av aktørene er ikke dette tilfellet. Enten skattyter får forhåndsutfylt skattemeldingen med sine kryptoinvesteringer, lastet ned en fullstendig transaksjons- og skatterapport fra en handelsplattform eller skattyteren selv holder oversikt over transaksjonene sine i et regneark, er det skattyteren selv som til slutt er ansvarlig for å gi riktige opplysninger i skattemeldingen.

Aktiviteter som medfører realisasjon eller anses som avkastning

Investering i kryptovaluta er fortsatt et nytt og ukjent felt for mange. I tillegg er det mange begreper som de fleste ikke har hørt om, men som det kreves kjennskap til for å kunne forstå de skattemessige konsekvensene.

Handel med kryptovaluta og NFT-er reiser flere spørsmål knyttet til hva som skal regnes som skattemessig realisasjon. Mens det tradisjonelle aksjemarkedet i hovedsak tilbyr kjøp og salg av aksjer mot ordinær, tradisjonell valuta (i kryptoverdenen kalt fiat-valuta), tilbyr kryptomarkedet en rekke nye muligheter. Kryptovaluta kan for eksempel byttes direkte i annen kryptovaluta («swapping»), eller den kan flyttes på tvers av ulike blokkjeder («cross chain bridging»). Disse og andre typer aktiviteter har eller kan ha egenskaper som gjør at aktiviteten anses som skattemessig realisasjon.⁴

Et annet eksempel er det som på kryptospråket kalles «staking». Staking innebærer at kryptovalutaen kan låses til en plattform i en bestemt tid mot belønning, slik at kryptovalutaen kan brukes til å verifisere transaksjoner på blokkjeden. «Airdrops» er et annet

begrep som er kjent i forbindelse med investeringer i enten kryptovaluta eller NFT-er. Det innebærer at en, fordi en er eier av en kryptovaluta eller NFT, mottar enten kryptovaluta eller ytterligere NFT-er som belønning. Begge disse aktivitetene anses som avkastning av kryptoinvesteringen og skattlegges med 22 prosent.⁵

Selv om Skatteetaten løpende oppdaterer sine nettsider med veiledning om hvordan disse aktivitetene behandles skattemessig, er vår erfaring at kunnskapsnivået om skatt på kryptoinvesteringer mv. blant mange som har investert i kryptovaluta eller NFT-er, er begrenset.

Kryptoverdier skal inngå i formuesgrunnlaget

I utgangspunktet skal den enkelte NFT eller kryptovalutas verdi pr. utgangen av inntektsåret inngå i formuesverdien til kryptoinvestoren.⁶ Verdien fastsettes til omsetningsverdien i norske kroner pr. 1. januar året etter inntektsåret. For å finne riktig markedsverdi på kryptovaluta kan en for eksempel bruke sluttkursen fra markedsplasser der den aktuelle kryptovalutaen/NFT-en omsettes, og offisielle kurser på USD/NOK fra Norges Bank.

Ettersom NFT-er kan være unike einedeler, kan det i praksis være vanskelig å finne ut hva som er korrekt omsetningsverdi for NFT-en ved utgangen av det enkelte år. Verdsettelsen må gjøres konkret. I mangel av andre holdpunkter må det være akseptabelt å legge kostprisen til grunn ved formuesfastsettelsen, men her vil det være store variasjoner. Siden NFT-er handles i en bestemt kryptovaluta som underliggende, vil til og med svingninger i verdien av den enkelte kryptovaluta kunne påvirke omsetningsverdien.

Hvorfor rette?

Skattemyndighetene kan innenfor lovbestemte frister endre enhver skattefastsetting når fastsettingen er uriktig.⁷

Fristen er som hovedregel fem år etter utgangen av skatteleggingsperioden, dvs. innen utgangen av det aktuelle inntektsåret.⁸ Fristen er ti år⁹ dersom den skattepliktige ilegges skjerp tilleggsatt eller anmeldes for brudd på visse straffebestemmelser.¹⁰

Skattyteren kan bli ilagt tilleggsatt hvis det ikke leveres riktige og fullstendige opplysninger i skattemeldingen.¹¹ Tilleggsatt ilegges i utgangspunktet med 20 prosent av den skatten som er unndratt.¹² Skjerp tilleggsatt kan ilegges dersom skattyter forsettlig eller grovt uaktsomt gir skattemyndighetene uriktige eller ufullstendige opplysninger, eller unnlater å gi pliktige opplysninger, når vedkommende forstår eller bør forstå at det kan føre til skattemessige fordeler.¹³ Skjerp tilleggsatt ilegges som et tillegg til ordinær tilleggsatt og beregnes med 20 eller 40 prosent av den skatten som er eller kunne vært unndratt.¹⁴ Det innebærer at samlet tilleggsatt kan bli 60 prosent av den skatten som er unndratt.

Hvis opplysninger rettes før skattekontoret har iverksatt kontrolltiltak, må den unndratte skatten med tillegg av renter fortsatt betales, men skattyteren slipper tilleggsatt.¹⁵ Risiko for tilleggsatt er god grunn til å rette tidligere inngitte opplysninger. Har skattekontoret derimot satt i gang kontrolltiltak rettet mot skattyteren, herunder sendt brev og bedt om opplysninger eller varslet om endring, kan skattyteren være for sent ute. Da vil skattekontoret normalt ilegge tilleggsatt hvis saken tas opp til endring fordi det er gitt uriktige opplysninger e.l.

Slik retter du tidligere skattemeldinger

Skattytere som har uoppgitte inntekter for tidligere år, kan selv rette innleverte skattemeldinger tre år tilbake ved såkalt egenretting. Skattemeldingen for

8 Skatteforvaltningsloven § 12-6 (1).

9 Skatteforvaltningsloven § 12-6 (2).

10 Straffeloven §§ 378 til 380.

11 Skatteforvaltningsloven § 14-3.

12 Skatteforvaltningsloven § 14-5.

13 Skatteforvaltningsloven § 14-6 (1).

14 Skatteforvaltningsloven § 14-6 (3).

15 Skatteforvaltningsloven § 14-4 bokstav d.

3 Jf. skatteforvaltningsloven § 7-3.

4 Skatteloven § 9-2 flg.

5 Skattelovens § 5-1flg.

6 Skatteloven § 4-1.

7 Skatteforvaltningsloven § 12-1.

2018 kan egenrettes helt frem til 30. april i 2022. Se nærmere om dette nedenfor. Har skattyter uoppgitte inntekter lenger tilbake i tid enn dette, må det derimot sendes inn en klage og be om såkalt frivillig retting. Se nærmere om frivillig retting nedenfor.

Egenretting

For å endre opplysninger i skattemeldingen for årene 2018, 2019 og 2020 må det sendes inn en endringsmelding. Dette gjøres ved å sende inn skjema RF-1366 Endringsmelding for formues- og inntektsskatt. Skjemaet finnes på [Skatteetatens nettsider](#).¹⁶

Enkelte tilbydere av webtjenester slik som bl.a. Kryptosekken og Koinly, har utviklet tjenester som henter inn og bearbeider transaksjonsdata for kjøp og salg av kryptovaluta. Ved å benytte disse webtjenestene kan kryptoinvestoren få hjelp til utregninger/oppstillinger av handelsdataene og til å finne frem til riktig skattefastsetting. Ofte kan investoren få et ferdig utfylt skjema som heter RF-1159 «Gevinst, tap, utbytte og formue på aksjer og andre finansielle produkter», som kan legges ved endringsmeldingen. Merk at skattyteren selv er ansvarlig for at innholdet i skjemaet og skattemeldingen er riktig.

De senere årene har det eksistert to versjoner av skattemeldingen; en «gammel» og en ny «versjon». Det skjemaet som heter RF-1159, kan bare legges ved den gamle versjonen av skattemeldingen. Har skattyteren en ny versjon av skattemeldingen, er det et eget opplysningsfelt/kort hvor kryptovaluta skal fylles ut. Det kan være at skattyteren ikke får lagt ved skjemaet RF-1159 som sådan, men i stedet må hente ned skjemaet i Altinn og legge inn tallene selv.

Frivillig retting

For å endre opplysninger i skattemeldingen for 2017 og tidligere må det sendes inn en klage til skattekontoret og anmodes om såkalt frivillig retting. Dette kalles også for skatteamnesti.

Frivillig retting kan enten gjøres gjennom et eget opplysningskjema for

frivillig retting som finnes på Skatteetatens hjemmesider,¹⁷ eller det kan sendes brev til skattekontoret og be om frivillig retting. Skattyteren må gi fullstendige opplysninger om kryptofor-muen og/eller kryptoinntekten og hvordan den kommer fra. Skattekontoret ønsker mest mulig dokumentasjon på kjøp, transaksjoner, inntekter, avkastning mv. Dette kan like gjerne legges ved anmodningen om frivillig retting.

Det anbefales at det legges ned arbeid for å finne ut hva som er kjøpt og når det ble kjøpt og å skaffe oversikt over transaksjoner. Dette er det ikke alltid like enkelt å finne ut av, men det er ofte mulig å hente ut opplysninger om transaksjoner fra markedsplassen/kryptobørsen du har benyttet. Det kan også være til hjelp å ta kontakt med en webtjeneste som tilbyr utregninger eller oppstillinger som kan benyttes når skattemeldingen skal fylles ut.

Adgangen til frivillig retting forventes innskrenket

I juni 2021 sendte Skattedirektoratet ut et høringsnotat med forslag om innstramninger i reglene om frivillig retting.¹⁸ Forslaget går i korte trekk ut på at reglene om frivillig retting reduseres fra ti år til tre eller fem år. Forslaget innebærer at rettinger for inntektsår utenfor fristen, ikke blir straffrie som i dag, men at det eventuelt kan gis redusert tilleggsskatt når den skattepliktige har bidratt til saksopplysninger gjennom erkjennelse («strafferabatt/tilståelsesrabatt»). Det er også foreslått at beviskravet innskjerpes og at det innføres en helt ny fritaksregel som går ut på at skattemyndighetene kan gi konkrete tidsbegrensede amnesti.

Like før årsskiftet 2021/2022 ga Finansdepartementet Skattedirektoratet i oppdrag å utrede forslaget nærmere og det de omtaler som en «utfasing av amnestiordningen».¹⁹ Direktoratet er også blitt bedt om å utrede

konsekvensene av en fullstendig avvikling av reglene om frivillig retting. Fristen for Skattedirektoratets utredning er satt til 1. juni 2022.

Hvis forslaget vedtas, kan antall år som frivillig retting kan foretas bli redusert fra ti år (dagens regel) til trolig tre eller fem år. Forslaget innebærer at rettinger for inntektsår utenfor tre/fem år ikke blir straffrie. For skattytere med uoppgitte inntekter eller formue kan det derfor være klokt å be om frivillig retting før en regelendring trer i kraft.

Opplysningene bør kunne dokumenteres

Hvis opplysninger i skattemeldingen endres, anbefaler vi at det redegjøres nærmere for endringene. Enten bør det legges dokumentasjon ved skattemeldingen, alternativt bør skattyteren ta vare på dokumentasjonen, i tilfeller Skatteetaten skulle etterspørre denne senere.

Normalt vil skattyter kunne innhente utskrifter fra handelsplattformer eller kryptobørser som er benyttet og som viser transaksjoner og hendelser. For handler gjennomført på ulike desentraliserte børser, vil dessuten skattyteren som oftest ha anledning til å hente ut relevant transaksjonsdata fra den enkelte blokkjeden der handelen fant sted.

Også i tilfeller der skattyter har solgt kryptovaluta med tap kan han/hun få fradrag for tapet ved å endre tidligere års skattemeldinger. Merk at både inngangsverdi og salgspris bør kunne dokumenteres så godt som mulig med informasjon fra den enkelte handelsplattform.

Vår erfaring er at skattekontoret har forståelse for at det kan være vanskelig å spore alle transaksjoner og kjøp tilbake i tid. Vi anbefaler at skattyteren forsøker å innhente opplysninger og nøste opp i historiske transaksjoner og hendelser så godt det lar seg gjøre, med fornuftig bruk av tid. Legges dokumentasjon ikke ved når en foretar retting, vil skattekontoret normalt etterspørre dette.

¹⁷ [skatteetaten.no/globalassets/skjema/alltid/frivillig-retting-09032020.pdf](https://www.skatteetaten.no/globalassets/skjema/alltid/frivillig-retting-09032020.pdf)

¹⁸ <https://www.skatteetaten.no/contentassets/45c4c7739b1646689f78989341f60248/frivillig-retting-notat-til-fin-25-juni-2021.pdf>

¹⁹ <https://www.regjeringen.no/contentassets/6e93ec47f61b44f18417fb55966e0b9e/2022-skatteetaten-tildelingsbrev.pdf>

¹⁶ <https://www.skatteetaten.no/skjema/endringsmelding/>